

Шосткинський заклад дошкільної освіти №3 “Ведмежатко”
Управління освіти Шосткинської міськради

Творчі ігри як засіб соціалізації дошкільника (консультація для вихователів)

Підготувала:
вихователь ЗДО №3
Карабут С.П.

2022 – 2023 н.р.

Дошкільне дитинство – короткий, але важливий, унікальний період життя людини. В ці роки дитина отримує початкові знання про навколишнє життя, у неї починає формуватися певне відношення до людей, до праці, виробляються навички і звички соціальної поведінки. Дитина володіє своїми специфічними людськими правами, проголошеними в Декларації про права дитини. У числі інших життєвих і соціальних прав є там і право дитини на гру – найголовніша умова, психічного, соціального, фізичного його розвитку.

Загальний розвиток дошкільника відбувається у процесі соціалізації, становлення дитини як особистості, в системі оволодіння знаннями, уміннями і навичкам у різноманітних видах діяльності. Відбувається підвищення пізнавальної активності, самостійності, творчості, формуються міжособистісні відносини з оточуючими людьми та власне ставлення до навколишньої дійсності. На основі сформованих якостей дитини дошкільного віку, визначається характер майбутньої поведінки та ставлення до світу.

Провідною діяльністю дитини дошкільного віку є гра, що забезпечує розвиток психіки, фізичного стану та емоційно-вольової сфери, сприяє всебічній гармонізації, реалізовує творчий потенціал. Відповідно до уподобань дитини у формах і видах гри можна прогнозувати ефективні перспективи розвитку певних нахилів та здібностей майбутньої особистості, тому дане питання є актуальним у педагогічній думці.

Одним з головних завдань дошкільної освіти є формування у вихованців соціальної компетентності, інакше кажучи - умінь, що дають дітям змогу гармонійно існувати в соціумі. Тож в умовах дошкільного навчального закладу педагоги повинні створити розвивальний життєвий простір, сприятливий для формування соціальної зрілості. У такому середовищі діти мають досягнути рівня сформованості установок, знань, умінь та етичних якостей, достатнього для добровільного, умілого та відповідального виконання різних соціальних ролей.

Як основний продукт уяви дитини, гра виступає інтенсивним засобом розвитку дошкільника. Оскільки діяльність дитини у грі виражається творчим характером, і такі ігри вважаються творчими.

У педагогіці під поняття «творчі ігри» розуміють ігри, які придумують самі діти, відображаючи у них враження від пізнання навколишнього світу. [1, с. 326].

Створюючи уявлювану ситуацію, замість реальної, дитина діє в ній, надаючи роль оточуючим предметам. Творча гра, як особливий вид ігрової діяльності – ефективний спосіб залучення дитини в «світ речей», в застосуванні не тільки групової, а й самостійної діяльності дитини. Основними перевагами творчої гри над іншим видами активності дошкільника є: уявлювана ситуація, креативний характер, можливість вибору ролі, довільність дій, специфічні мотиви та наявність соціальних відносин.

У процесі залучення дитини до творчих ігор відбувається формування цілісної картини світу у свідомості дитини. Надаючи змогу активно впливати на події і явища, творчі ігри становлять для дошкільника інтерес, що спонукає дитину до бажання брати участь в такому виді діяльності.

Творчі ігри - це ефективний засіб, що допомагає розвинути відчуття партнерства і правильної взаємодії. А отже, підготуватися до нової соціальної ролі - школяра. Сюжетно-рольові та театральні ігри передбачають розгортання різноманітних сюжетних ліній та розігрування різнохарактерних ролей, що дає змогу дітям набути досвіду вживання в образи, що можуть полярно відрізнятися один від одного. Така ігрова діяльність виконує низку функцій:

- задовольняє емоційні потреби дітей;
- обумовлює добровільне виконання дітьми правил, що передбачені тією чи іншою роллю;
- дає педагогові змогу без примусу досягати поставлених освітніх цілей.

Головною умовою ефективності творчої ігрової діяльності є правильне та цілеспрямоване керівництво з боку педагога на всіх етапах гри, зокрема:

- забезпечення успіху дітей у спільній ігровій діяльності;
- створення ситуацій, що спонукатимуть дітей до взаємодопомоги, співпраці;
- сприяння творчому характеру ігрової діяльності дітей;
- урахування індивідуальних особливостей, рівнів сформованості соціальної зрілості дітей;
- забезпечення єдності формування знань, почуттів та поведінки дітей.

Саме за таких умов у дітей формуватимуться і закріплюватимуться позитивні форми поведінки, нормалізуватимуться міжособистісні взаємини тощо.

Для підвищення рівня соціалізації дітей дошкільного віку бажано використовувати комплекс колективних творчих ігор, що містить:

- сюжетно-рольові ігри;
- театральні ігри;
- ігри-заняття.

Сюжетно-рольові ігри

Сюжетно-рольова гра є провідним засобом соціалізації дошкільника. Відображення життя дорослих у сюжетно-рольовій грі дає змогу дитині «прожити» різні соціальні ролі, усвідомити внутрішні зв'язки між ними, опанувати рольову поведінку. Це такі ігри, як “Доньки-матері”, “Лікарня”, “Школа”, “Магазин” та інші.

Проведення сюжетно-рольових ігор дає педагогам змогу розв'язувати такі завдання:

- розширювати й поглиблювати знання дітей про взаємини з однолітками й дорослими, про норми поведінки;
- впливати на емоційну сферу дітей;

- створювати умови для плідної співпраці дітей у процесі колективної творчої діяльності.

Результативним, зокрема, є цикл сюжетно-рольових ігор «Школа», який спрямований на формування внутрішньої позиції Я-школяр.

Ефективність впливу сюжетно-рольових ігор на взаємини з однолітками залежить насамперед від оптимального розподілу ролей між дітьми з урахуванням перспективи бажаної ролі й принципу черговості.

Театральні ігри

Інценівки, драматизації та інші театральні ігри помітно впливають на формування в дітей адекватної самооцінки й рівня домагань, спонукають дошкільників змінювати ставлення до себе. Дуже важливим є емоційний розвиток дитини, оскільки від нього залежатиме те, як складуться її стосунки з однолітками і дорослими в майбутньому. Беручи участь в театральних іграх, діти ознайомлюються з відчуттями, настроями й образами улюблених персонажів, вчаться їх розуміти, досліджують причини їхньої поведінки. Також інценівки сприяють розвитку комунікативних навичок. Адже спілкування в колективній грі - це її основа. А ще участь в таких заходах поступово стає чудовою основою для самовираження. Так, нерішучі, чутливі, нетовариські, скуті в рухах діти отримують змогу розкріпачитися, проявити ініціативу у спілкуванні, взяти участь в обговореннях. Натомість діти, схильні до домінування, привчаються враховувати бажання інших дітей, пристосовувати свою поведінку до загальних правил тощо.

Під час проведення театральних ігор педагог допомагає кожній дитині пережити почуття задоволеності собою у зв'язку із власним творчо-ігровим самовираженням.

Ігри-заняття варто організовувати насамперед для розвитку взаємин дітей із дорослими. Завдання ігор-занять - вплинути на свідомість, почуття та поведінку дітей для виховання в них:

- довіри до педагога;
- бажання співпрацювати з ним;
- готовності обговорювати результати своєї діяльності.

Важливою умовою ефективності ігор-занять є включення дітей у спільну з педагогом діяльність, засноване на їхньому емоційному контакті й активному спілкуванні.

Таким чином слід зазначити, що творчі ігри є **ефективним засобом формування соціальної зрілості дітей**, адже на них невдовзі чекає перехід до іншої, соціальної ролі у суспільстві й пристосування до спільного життя з іншими людьми.